

*Малишева М.**

ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА ЯК РЕГІОНАЛЬНИЙ ВИМІР У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ ІСПАНІЇ

У середині 1970-х років, після смерті диктатора Франка, починається постфранкістський період зовнішньої політики Іспанії. У подальші роки відбувається перехід від авторитарної диктатури до держави, що базується на основних принципах демократії. У зовнішньополітичному аспекті цьому періоду відповідають перехід від міжнародної ізоляції до активної участі Іспанії в загальносвітових і європейських інститутах, її інтеграція в політичні, економічні, соціальні і правові структури Європи і всього світу [4].

В процесі демократизації зовнішню політику Іспанії можна розглядати на національному, регіональному і глобальному рівнях. Національний рівень має на увазі відстежування взаємозв'язку внутрішньої і зовнішньої політики країни, регіональний – участь Іспанії в міжнародних процесах на регіональному рівні, і глобальний – політичне підключення іспанської держави до процесів глобалізації, вплив на світові процеси.

Уряди А.Суареса, Л.Кальво Сотело і Ф.Гонсалеса прагнули забезпечити міжнародну підтримку процесу демократизації, затвердити західну і європейську орієнтацію Іспанії і нормалізувати міжнародні зв'язки. Зовнішня політика ґрунтувалася на консенсусі, який забезпечував послідовність і поступовість дій, їх реалістичний, ніж ідеологічний характер. Стратегічно пріоритетними напрямками зовнішньої політики Іспанії на етапі демократизації стали ЄС, Латинська Америка, Середземномор'я та США.

С.Хантінгтон, який в своїй роботі «Зіткнення цивілізацій» помістив Латинську Америку в «сіру зону», відокремлену від Заходу, допускає, що йдеться про цивілізацію, дуже близьку до західної. Зміцненню впливу Іспанії в Латинській Америці сприяє також інститут монархії і особа короля Хуана Карлоса, що має тут великий авторитет [5, с. 123].

Латиноамериканський курс Іспанії в постфранкістський період у своєму розвитку пройшов два головних етапи. На першому етапі (в основному відповідає періоду правління урядів Союзу демократичного центра: липень 1976 - жовтень 1982 років) активно використовувалась позаблокова політика для прориву на міжнародній арені і розширення відносин із країнами Латинської Америки. Новим змістом наповнилося ідеологічне обґрунтування латиноамериканського курсу Іспанії. Реакційний «паніспанізм» поступився місцем новій концепції, в основу якої, поряд з ідеєю про закономірності економічного, політичного і духовного зближення всіх іспаномовних народів, була покладена теза про їхнє об'єднання в рамках Іберо-американського співтовариства націй, захисту прав людини і мирного переходу до демократії.

До кінця цього етапу відбулося посилення європейського й атлантичного напрямку в зовнішній політиці Іспанії - країна вступила в НАТО. Уряд СДЦ на чолі з Л.Кальво Сотело (1981 - 1982 р.) у зовнішній політиці головну увагу приділяє зміцненню позицій Іспанії в Західній Європі, послабивши активність у Латинській Америці й в інших регіонах світу.

Другий етап почався в 1982 році. Прихід до влади Іспанської соціалістичної партії (жовтень 1982 року) став важливою віхою в історії постфранкістської Іспанії, ознаменував зрушення вліво в політичному житті країни. Соціалісти здобули перемогу на вибо-

* магістр факультету політичних наук Чорноморського державного університету імені Петра Могили
Науковий керівник: к.п.н. Седляр Ю.О.

рах, виступивши з критикою пронатовської політики своїх попередників. Вони висунули програму боротьби за розрядку і ядерне роззброєння. Важливе місце в їхній програмі займали питання розширення співробітництва з латиноамериканськими країнами. Головна відмінність латиноамериканського курсу іспанських соціалістів від політики їх попередників полягає в тому, що ІСРП і уряд Гонсалеса на міжнародній арені виступили на користь визнання права латиноамериканських народів на визвольну боротьбу [1].

Політика Іспанії, орієнтована на модернізацію латиноамериканських держав і зміцнення їх інститутів, включаючи реформу структур державної безпеки, що ставить за мету досягнення більшої ефективності їх функціонування в умовах нового демократичного і забезпечення контролю над ними з боку влади; підтримку інститутів законодавчої влади як рушійної сили процесів соціальної і інституційної трансформації; реформу судової системи; зміцнення місцевої влади і муніципальної адміністрації [3, с. 111].

Вдало розвивається також економічне співробітництво Іспанії з країнами континенту. Іспанія підписала практично з усіма країнами регіону угоди економічного характеру, що стали складовою частиною договорів про дружбу та або програм економічного і фінансового співробітництва [2].

Варто зазначити, що не останнє місце в планах іспанського керівництва приділяється прагненню виконувати функцію сполучної ланки між Західною Європою і Латинською Америкою. Переконаючи західноєвропейські держави у своїх «особливих відносинах» із країнами Латинської Америки, Іспанія прагне представляти інтереси Заходу в Латинській Америці, використовуючи зацікавленість латиноамериканських країн у розширенні співробітництва з західноєвропейськими країнами, тим самим зміцнюючи свої позиції в регіоні.

Література

1. Аникеева Н. Испания в конце XX – начале XXI века // Новая и новейшая история. – 2006. - № 2. – С. 71-85.
2. Волкова Г.И., Дементьев А.В. Политическая история Испании XX века: учебное пособие. – М., 2005
3. Старостина Е., Черкасова Е. Латиноамериканская политика Испании // Мировая экономика и международные отношения. – 1988. - № 3. – С. 107-115.
4. Хенкин С.М. Испания после диктатуры. Социально-политические проблемы перехода к демократии. – М., 1993.
5. Черкасова Е.Г. Испания: переход к демократии и национальный вопрос // Мировая экономика и международные отношения. – 1994. - № 4. – С. 121-127.